

**“OVIDIUS” UNIVERSITY OF CONSTANȚA
DOCTORAL SCHOOL OF HUMANITIES
FIELD OF STUDY: PHILOLOGY**

DOCTORAL THESIS

ABSTRACT

***“Romanian and Turkish Versions of Homeric Poems.
Diachrony and Typological Contrastivity”***

PhD Candidate: Icbal S. ANEFI

Doctoral Advisor: Professor Petre Gheorghe BÂRLEA, PhD

**CONSTANȚA
2021**

CONTENTS

ACRONYMS AND ABBREVIATIONS

INTRODUCTION

1. Motivation
2. Stage
3. Working material
4. Working methods
5. Terminological specifications

I. OPTIONS AND ALTERNATIVE FORMULAS IN TRANSLATING THE HOMERIC TEXTS

- 1.1. The translation of literary texts – socio-linguistic and cultural implications
- 1.2. Translation options as an act of identity
- 1.3. Cultural identity or interpretative subjectivity?
- 1.4. Conclusions on translations options and formulas

II. STAGES OF TRANSLATION OF HOMERIC TEXTS INTO ROMANIAN AND TURKISH

- 2.1. The Homeric issue
- 2.2. The evolution of translation of Homeric texts into Romanian
- 2.3. The evolution of translation of Homeric texts into Turkish
- 2.4. Conclusions on the stages of translating Homeric texts into Romanian and Turkish

III. LEXICO-SEMANTIC AND GRAMMATICAL ASPECTS OF THE HOMERIC TEXT

- 3.1. Features of the source text
- 3.2. Analysis of Romanian versions
- 3.3. Analysis of Turkish versions
- 3.4. Translation strategies in Romanian and Turkish versions of Homeric poems

GENERAL CONCLUSIONS

BIBLIOGRAPHY

ABSTRACT

1. *Motivation.* The *premise* from which we have started is that the maturity of a national literary language is verified by confronting it with the great texts of masterpieces in universal literature, along with the essential test, that of the ability to generate its own original creations in that particular cultural-linguistic space. On the other hand, the translation of such works as *The Iliad* or *The Odyssey* effectively contributes to the development of the beneficiary literary language, in every possible aspect – lexical, semantic, grammatical, stylistic.

Secondly, our work focuses on the field of translation studies. The parallel analysis of works of such great importance in the universal history of spirituality may help one better understand, in detail, the fundamental mechanisms of the act of translation, applied to two given

languages, as well as the means of receiving masterpieces of ancient literary creation in the modern world, in principle.

It is but natural to expect great differences in equivalation of the same Greek text since one version is written in an *inflected language* and the other – in an *agglutinative language*.

Nevertheless, from the very beginning of our approach, we have noted that there are more similarities between the histories of the evolution of translations from Homer into the two modern Balkan languages than one would have believed. For example, in both cultures, the translations from Homer are attested later, practically only in the 19th century, if one does not consider the previous fragmentary attempts, no earlier than the 18th century.

2. Stage of research. In general, there are more than a few Homerological studies in the Romanian culture and the Turkish one. And there has been much talk about the history of translations from Homer into various languages, with particular emphasis on the national language. First, there were the historians of culture, then the translators themselves, who evoked the predecessors, evaluating their results in order to explain their own approaches. Also, great editors such as D. Pippidi or I. Acsan, Traian Costa, Ștefan Cazimir, Ioana Costa, Adrian Pârvulescu, A. C. Emre, Yaşar Nabi Nayi, Azra Erhat, Sema Sandalçı and so on wrote solid introductory studies, often followed by volumes in which they expanded their views.

However, studies especially dedicated to the history of translations in the Romanian culture have appeared only in the last decades. The very useful bibliographic presentation of Nicolae Lascu, in 1974, has been followed by the thorough research works of Petre Gheorghe Bârlea and Liviu Franga.

3. Working material. For the entire discussion on the history of translations from the Homeric poems into Romanian and Turkish, we have used all “large” versions, i.e. printed editions of at least six songs of what was already validated by specialists during our documentation, which means no less than seventeen editions in both modern languages.

The Iliad has been translated four times into Romanian in the last 185 years, by Costache D. Aristia, George Murnu, R. Hâncu in collaboration with Sanda Diamantescu, Dan Slușanschi, and eight times into Turkish in the last 60 years, by Arın Saffet Engin, Ahmet Cevat Emre, Azra Erhat in collaboration with A. Kadir, Atilla Dirim, Fulya Koçak, Eren Cendey, Celâl Üster, Derya Öztürk, Sema Sandalçı, also considering the adaptations, which are frequent in this language.

The Odyssey has been translated six times into Romanian, roughly during the same period of time (actually, a time span of a little over 150 years, for the first version, that of I. Caragiani, appeared in 1869, whereas the last one was due to D. Slușanschi, in 2012), in chronological order, by Ioan Caragiani, George Coșbuc, George Murnu, Cezar Papacostea, Eugen Lovinescu, Dan Slușanschi, and four times into Turkish, between 1973 and 2019, therefore a little more than half-century, by Azra Erhat in collaboration with A. Kadir, Fulya Koçak, Celâl Üster, Sema Sandalçı.

As regards the criteria of these sequences of narrowing down or enlarging the textual corpus, we have first and foremost resorted to that entailed by the main goal of our research: *the diachrony of modern literary language – Turkish and Romanian – acts*, from a double perspective, of the *internal evolution* and of the *confrontations with the translation strategies of each historical stage*.

4. Working methods. Since our fundamental goal has been to establish *the history of translations of Homeric texts into modern languages, in terms of the evolution of those particular languages*, it goes without saying that we have used, first of all, the principle, method and working tools of *diachronic linguistics*, in its various aspects: phonetics, grammar, historical semantics, dialectology, phraseology etc. We have also employed the methods and analytical arsenal of the related fields: *contrastive-typological grammar, the theory of mentalities* etc., all subsumed by the appeal to *traductology*.

The analysis grid resulting from making use of all the above was applied to the Greek Homeric text, taken from reference editions (Benner and Saymoor, in principle), based on which we highlighted the particularities of the representative versions in Romanian and Turkish. Then, we compared the general features of the versions in these two modern languages. We provided our own ‘working’ translations for the Turkish versions in order to facilitate the Romanian reader’s access to the abovementioned lexico-semantic, grammatical and pragmatic-stylistic peculiarities.

5. Terminological specifications. By *Homeric poems* we refer, in this paper, only to *The Iliad* and *The Odyssey*. In the chapter dedicated to the history of translations from Homer into Romanian and Turkish, there are also some references to apocryphal poems, such as *Batrachomyomachia*, or, more rarely, to *Magrites* etc., but we have made the appropriate clarifications on the spot.

On the other hand, we have used terms such as *equivalation, transfer* etc. both in their general sense, of ‘translation’, and in the narrow, strictly technical usages pertaining to traductology. When we have deemed that context is not enough for disambiguation, we have made the necessary clarifications at that particular place.

6. The paper structure is entailed by the aims of our research. After a first chapter on options and translation formulas, in general, we have extensively reviewed the main stages in the history of translation of Homeric poems into Romanian and Turkish, based on which we have made some synthetic observations regarding the relationship between social history, cultural history and the history of translations from the great masterpieces of humankind in the Balkans, with references to other cultural-linguistic areas.

7. General conclusions

1. Our analysis has confirmed the premise from which we started: the translation of Homeric texts in both cultures under study here has a fairly similar history and, what is more important, it coincides with the stage of maturity of the standard literary language, with the additions and nuances required by the belletristic literary language in each of the two areas considered.

2. All the tribulations of the evolution of the two literary languages have gone in parallel with the translations from Homer, under two fundamental aspects: a) The versions in modern languages were only possible when the target language was sufficiently developed, with all its functional styles, in order to be able to face confrontation with the Homeric language, very rich and exclusively poetic; b) The versions in modern languages have effectively helped perfect those particular literary languages, for the effort of equating lexemes, phrases, morphological and syntactic structures forced many translators to select, adapt, borrow, calque and, if necessary, innovate forms that should correspond to the Greek Homeric original in terms of

meaning, nuance, lexico-morphological aspect and syntactic-discursive structure, stylistic-pragmatic and metrical-prosodical nuancing.

3. Almost all translators strongly believed in the influence of ideology, of social-political context respectively, which influenced the writer/translator's thinking and feelings regarding the resulting text, including at the linguistic-stylistic level. Among the Romanian translators, representative through their declarations and the materialisation of these in the text proposed to readers, we should mention C.D. Aristia, E. Lovinescu and George Murnu, but the idea is not missing in the translation view of the others. As regards the Turkish translators' view, the ideological substrate in the formulas chosen for the linguistic equivalations is present in almost all their versions.

4. Closely related to the sinuous evolution of the literary language, whether Romanian or Turkish, with successive exploitations and epurations of archaic and regional, dialectal forms, with rejections and acceptances of neologisms of Italian, French, Slavic etc. origin, there are the cultural strategies generated by mentalitarian contexts differing from one age to another.

5. The translation options and formulas are comparable in the two cultural spaces with which we have dealt in our approach. Fidelity to the source text was counterbalanced by fidelity to the specific nature of the target language, with procedures that included one version or another in the major categories of the linguistic translation process. There are academic editions, mainly philological, which are endowed with a natural readability, therefore accessible to a wider audience, such as those due to Dan Slușanschi and Semei Sandalçı. There are literary versions, resulted from eluding the 'difficult places', the technical details etc. and choosing equivalations that privilege a pleasant reading in the target language, through visible autochthonisations declared as such, as are those of Eugen Lovinescu or Derya Ozturk

6. The double comparative perspective – the Homeric text and modern versions, first of all, and the versions created in both modern languages and cultures, in a second stage – has confirmed once again, from a unique point of view, the ability of the Homeric text to contribute to the development of literary languages in any part of the world and to nuancing the aesthetic views of modern people, cultivating the deepest human values among generations of readers. The fact that there are more and better translations means that those particular poems, which are almost three millennia old, are still sought after by readers and validates, on the other hand, the functioning of the 'procedures of discourse control and delimitation' which Michel Foucault refers to: Homeric epopees are works which are being 'said', in that they continuously generate new forms of spiritual manifestation in the history of mankind: from translations and exegeses to adaptations and original creations based on ancient Homeric motifs.

7. Furthermore, placing the evolution of translation processes in two different modern languages in parallel has revealed an unexpected conclusion: Homeric poems get not only a "release from captivity" of the *pure language* of the original – referred to by Walter Benjamin, a practician and theoretician of translations of great influence (cf. the translation and *Preface* to the German version of Ch. Baudelaire's *Prose Poems*) – but also new forms of life, always revigorated through the infusion of additional sources given by each new integration into the language, mentalities and cultural of that particular nation and by each new version in every single language.

BIBLIOGRAPHY

1. Sources

1.1. Source text editions

Homeri Opera, Ed. D. B. Monro and T. W. Allen, 1917–1920, (5 volumes: *Iliad* = 3rd edition, *Odyssey* = 2nd edition), Oxford: University Press.

Homer: Iliad, 1999, Ed. Augustus Taber Murray, 2 vols., revised by William F. Wyatt, Harvard University Press

Homer: Odyssey, 1995, Ed. Augustus Taber Murray, 2 vols., revised by George E. Dimock, Harvard University Press.

Homeri Opera in five volumes. Oxford, Oxford University Press. 1920. Ed. A. Rogers Benner and Thomas B. Seymour, versiune electronică Persaeus, cf. <https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.01.0133>

1.2. Romanian editions

1.2.1. *The Iliad*

Homer, *Iliada, Tom I. Rapsodiile I–VI*. Traducere (în versuri albe) de D. C. Aristia, Tipografia lui Eliad, București, 1837.

Homer, *Iliada*. În românește de George Murnu. Premiul cel Mare al Academiei Române, Cultura Națională, București, 1920.

Homer, *Iliada*. Traducere în metru original de George Murnu. Studiu introductiv și note de D. M. Pippidi. Ediție definitivă, Editura pentru Literatură Universală, București, 1967.

Homer, *Iliada*. Traducere [în proză] de Radu Hâncu, Sanda Diamantescu. Vol. I–II, Editura Minerva, București, 1981.

Homer, *Iliada*. Traducere în metru original de George Murnu. Îngrijirea ediției, studiu introductiv, note și glosar de Liviu Franga, Editura Univers, București, 1985.

Homer, *Iliada*. Traducere în metru original de George Murnu. Ediția a II-a, revizuită și adăugită, cu un studiu introductiv nou, note, notă asupra ediției și glosar de Liviu Franga, Editura Fundației Culturale, București, 1995.

Homer, *Iliada*. Traducere de Radu Hâncu. Cuvânt înainte de Gabriela Hâncu, Editura Mondoro – Editura Gramar, București, 2011.

Homer, *Iliada*. Traducere în hexametri, cu o postfață, bibliografie și indici de Dan Slușanschi și ilustrată de Mihai Coșulețu, Editura Humanitas, București, 2012.

1.2.2. *The Odyssey*

Homer, *Odiseea. Batrachomyomachia – Războiul șoarecilor cu broaștele*. Traducere în proză, note și prezentări de Ioan Caragiani/Argument. Note asupra ediției de Ion Acsan, Iași: H. Goldner /București: Editura MondoRo, 1876/2011.

Homer, *Odiseea*. Vol. I–II. Traducere de George Coșbuc. Ediție îngrijită de I. Sfetea și Șt. Cazimir. Prefață de Șt. Cazimir, București: Editura pentru Literatură, 1916/1966.

Homer, *Odiseea*. Traducere de George Murnu. Studiu introductiv și note de D. M. Pippidi. Ediție definitivă, București: Editura Univers, 1928/1971.

Homer, *Odysseia, I–XII*. Traducere de Cezar Papacostea. Introducere, notă asupra ediției, note și indice de Ioana Costa, București: Editura Muzeului Literaturii Române, 1929/2013.

Homer, *Odissea*. Traducere de Eugen Lovinescu. Text revizuit și note de Traian Costa. Studiu introductiv și indice de Mihai Nasta, București: Editura pentru Literatură, 1935/1963.

Homer, *Odissea*, Vol. I–II. Traducere de Eugen Lovinescu. Text revizuit și note de Traian Costa. Prefață de Venera Antonescu, București: Editura Tineretului, [1966].

Homer, *Odissea*. Traducere de George Murnu. Studiu introductiv și note de Adrian Pârvulescu, București: Editura Univers, 1979.

Homer, *Odissea*, Traducere în proză de E. Lovinescu. Cuvânt înainte și note de Elena Mazilu-Lovinescu, București: Editura MondoRo, București, 1995.

Homer, *Odissea*. Traducere de E. Lovinescu. Ediție revizuită și postfață de Traian Diaconescu, București: Editura Saeculum I. O., 1996.

Homer, *Odysseia*. Traducere în hexametri de Dan Slușanschi, București: Editura Paideia, 2009.

Homer, *Odysseia*. Traducere în hexametri, cu postfață, bibliografie și indici de Dan Slușanschi și ilustrată de Dan Rădvan. Revizuirii și completări de Octavian Gordon și Francisca Băltăceanu, București: Editura Humanitas, 2012.

1.2. Turkish editions

1.3.1. The Iliad

Homer, *İlyada*. Trad. Dr. Arın (Saffet) Engin, İstanbul: Atatürkkent, 1958.

Homer, *İliada: ilias destanı*. Traducere Ahmet Cevat Emre, İstanbul: Varlık Yayınları, 1971.

Homer, *İlyada*. Traducere Azra Erhat & A. Kadir, İstanbul: Can Sanat Yayınları, 1958-1962/2016⁵.

Homer, *İlyada*. Traducere de Atilla Dirim, İstanbul: Yurt, 2000.

Homer, *İlyada*. Traducere de Fulya Koçak, Ankara: Arkadaş, 2004/2016⁸.

Homer, *İlyada*. Traducere de Eren Cendey, İstanbul: Can Sanat Yayınları, 2006/2014.

Homer, *İlyada*. Traducere de Celâl Üster, İstanbul: Can Sanat Yayınları, 2011.

Homer, *İlyada*. Traducere de Derya Öztürk, İstanbul: Parola, 2014.

Homer, *İlyada*. Traducere de Doç. Dr. Sema Sandalçı, İstanbul: İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, 2016.

1.3.2. The Odyssey

Homer, *Odysseia*, Cev. Azra Erhat - A. Kadir, İstanbul: Sander Yayinlari, 1973.

Homer, *Odysseia*. Traducere Fulya Koçak, Ankara: Arkadaş, 2009.

Homer, *Odysseia*. Traducere Celâl Üster. İstanbul: Can Sanat Yayınları, 2010.

Homer, *Odysseia*. Traducere Azra Erhat & A. Kadir, İstanbul: Can Sanat Yayınları, 2010.

Homer, *Odysseia*. Traducere de Doç. Dr. Sema Sandalçı, İstanbul: İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, 2019.

2. References

ACSAN, I., 1984, *Constelația corifeilor...*, București: Editura Cartea Românească.

ADIVAR, Adnan A., 1939/1943/2000, *Les Sciences chez le Turcs Ottomans* („Științele la turcii otomani”), Paris, 1939; *Osmanlı Türklerinde İlim*, İstanbul, İstanbul: Remzi K., 1943/2000.

AKULGAL, Ekrem, 2000, *Anadolu Kultur Tarihi*, Ankara: TubitakYayini, 9. Baski.

ARISTOTEL, *Poetica*. Traducere de D. M. Pippidi, 1965, București: Editura Academiei.

AUBIGNAC, Fr. H. abbé d', 1925, *Conjectures académiques ou Dissertation sur l'Iliade*. Nouvelle édition... par Victor Magnien, Paris: Hachette.

BARKER, Chris, 2007, *Cultural Studies: Theory and Practice*, London: Sage Publications Ltd.

BANTAȘ, Andrei, Elena Croitoru, 1998, *Didactica traducerii*, București: Editura Teora.

BARBU, N. I. & Piatkowski, A., *Scriitori greci și latini*, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978.

BÂRLEA, Petre Gheorghe, 2000, *Introducere în studiul latinei creștine*, București: Editura „Grai și Suflet – Cultura Națională”.

BÂRLEA, Petre Gheorghe, 2014, „Româna literară în fața poemelor homerice”, in: P. Gh. Bârlea & F. R. Toma (coord.), *Cultură și comunicare*, București: Editura Muzeul Literaturii Române, pp. 27–31.

BÂRLEA, Petre Gheorghe, 2008, *Limba poveștilor populare românești*, București: Editura Academiei Române.

BÂRLEA, Petre Gheorghe, 2015a, „Autohtonizarea textelor homerice în versiunile sud-est europene”, in: L. Spărișu & V. Popovici (coord.), *Communication, Culture, Creation: New Scientific Paradigms*, Novi Sad/Arad: Europa Press, pp. 23–37.

BÂRLEA, Petre Gheorghe, 2015b, „Ipostaze ale homerismului în literatura universală”, in: *Litere*, XVI, 3, (180), pp. 67–69.

BÂRLEA, Petre Gheorghe, 2015c, „Naționalismul lui I. Kadare și atestările din textele homerice (1)” in: *Litere*, XVI, 10, (187), Târgoviște, octombrie 2015, pp. 25-27.

BÂRLEA, Petre Gheorghe, 2015d, „Poemele homerice în veșminte românești. O analiză diacronică (I)/The Homeric poems in Romanian attire. A diachronic analysis (I)”, în: *Diacronia. Revistă de lingvistică diacronică/Journal for diachronic linguistics*, Iași, nr. 2, 17 iulie 2015, pp. 1-13/1-15. <http://www.diacronia.ro/ro/journal/issue/2/A18/ro/pdf>

BÂRLEA, Petre Gheorghe, 2016a, „Naționalismul lui I. Kadare și atestările din textele homerice (2)” in: *Litere*, XVI, 11-12, (188-189), Târgoviște, noiembrie-decembrie 2015, pp. 67-70.

BÂRLEA, Petre Gheorghe, 2016b, „Les mots de la colère dans les traductions roumaines des poèmes homériques”, in: *Langue and Litterature. European Landmarks of Identity/Limba și Literatura. Repere Identitare în Context European*, University of Pitești Press, nr. 18, 2016, pp. 9-19.

BÂRLEA, Petre Gheorghe, 2016c, „Poemele homerice în veșminte românești. O analiză diacronică (II) -The Homeric poems in Romanian attire. A diachronic analysis (II)”, în: *Diacronia. Revistă de lingvistică diacronică/Journal for diachronic linguistics*, Iași, nr. 3, 12 februarie 2016, pp. 1-23/1-26. <http://www.diacronia.ro/ro>

BÂRLEA, Petre Gheorghe, 2016d, „Simboluri homerice în Dosarul H., de Ismail Kadare (1)”, in: *Litere*, XVII, 1 (190), Târgoviște, ianuarie 2016, pp. 48-50.

BÂRLEA, Petre Gheorghe, 2016e, *Traduceri și traducători. Pagini din istoria culturii românești*. Ediție îngrijită de Sorin Guia, Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza”.

BÂRLEA, Petre Gheorghe, 2019, *Adevărul din călimară. Studii de literatură universală*, București: Editura Tracus Arte.

BÂRLEA, Petre Gheorghe, 2020, „Lumea homerică în straie românești”, in: *România Literară*, București, LII, nr. 2, ian. 2020, pp. 22-23.

BLANCK, Harst, 1999, *Eski Yunan ve Roma'da Yasam*, Istanbul: Arion Yayınevi.

CERAM, C. W., 1986, *Tanrılar, Mezarlar ve Bilginler (Arheolojinin Romani) Cev. Hayrulla Ors*, Istanbul: Remzi Kitabevi.

CODLEANU, Mioara, 2017, *Implications socio-culturelles de la traduction: l'adaptation*, Constanța: Ovidius University Press.

CREȚIA, Petru, 1997, *Catedrala de lumini. Homer, Dante, Shakespeare*, București: Editura Humanitas.

CRISTEA, Teodora, 1982/1999, *Contrastivité et traduction*, București: Editura Universității din București.

CRISTEA, Teodora, 2007, *Stratégies de la traduction*, București: Editura Fundației „România de Măine”.

CRÎȘAN, Maria, 2017, *Mic dicționar homeric-dacoromân*, București: Editura Amurg Sentimental.

DERYA, Ozturk, 2014, *Tanrıların Savaşı* („Iliada – Lupta zeilor”), Istanbul: Parola

DUCHÊNE, Hervé, 2002, *Troya Hazineleleri veya Schliemann'ın Dusu*, Istanbul: YKY Genel Kult Dizisi.

DUMÉZIL, Georges, 1997, *Zei suverani ai indo-europenilor*. Traducere și studiu introductiv de Petru Creția, București: Editura Univers Enciclopedic.

ERHAT, Azra, 1972, *Mitoloji Sözlüğü*, Istanbul: Remzi Kitabevi.

ERHAT, Azra, 1999, *Homeros (Gül ile Soylesi)*, Istanbul: Türkiye İis Bankası Kultur Yayınları.

ERZEN, Afif, 1972, *Eskicag Tarihi Hakkında 4 Konferans*, Istanbul: Arheoloji ve Sanat Yayınları.

FINLEY, M. I., 1968, *Lumea lui Odiseu*. Traducere de Liliana și D. M. Pippidi. Prefață de D.M. Pippidi, București: Editura Științifică.

FOLEY, John M., 1985, *Oral-Formular Theory and Research. An Introduction and Annotated Bibliography*, New York: Garland Folklore Bibliographies, 6.

FOUCAULT, M., 1998, *Ordinea discursului. Un discurs despre discurs*. Traducere de Ciprian Tudor, București: Eurosong & Book.

FRANGA, Liviu; Ioana Costa (coord.), 2020, *Provocarea retraducerii literare. Rescrierea literaturii universale în limba română. Actele simpozionului internațional de retraducere literară (București, 4-5 noiembrie 2019)*, București: Editura Universității din București.

FOLEY, John M., 1985, *Oral-Formular Theory and Research. An Introduction and Annotated Bibliography*, New York: Garland Folklore Bibliographies, 6.

FRÂNCU, Constantin, 2009, *Gramatica limbii române vechi (1521-1780)*, Iași: Casa Editorială Demiurg.

GAFTON, Alexandru, 2012, *De la traducere la norma literară*, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.

GAFTON, Alexandru, 2014, „What do translations do?”, in: *The Proceedings of the International Conference Globalization, Intercultural Dialogue and National Identity. Section: Language and Discourse*, 1, Iulian Boldea (eds.), Târgu-Mureș: Editura Arhipelag XXI Press, pp. 13-16.

GĂITĂNARU, Ștefan, 2018, *Gramatica critică a limbii române*, Pitești: Editura Universității din Pitești.

GEORGESCU, Nicolae, 2005, „Homer – contemporanul nostru”, in: *Recife. Eseuri de oceanografie*, București: Editura „Floare Albastră”, pp. 11–51.

GEORGESCU, Constantin, 2008, *Cuvinte remigrante în limba greacă*, București: Editura Universității din București.

HASAN, Neriman, 2011, *Romanya türk topluluklari örneğinde iki dillilik*, București: Editura Universitară.

HERESCU, N. I., 2011, *Destin fără moarte (Pentru clasicism)*. Ediție îngrijită, notă asupra colecției, notă asupra ediției, studiu introductiv de Liviu Franga, București: Editura Muzeul Literaturii Române.

HERSENI, Traian, 1973, *Sociologia literaturii*, București: Editura Univers.

HRISTEA, Theodor (coord.), 1984, *Sinteze de limba română*, București: Editura Albatros.

IONESCU, Gelu, 1981, *Orizontul traducerii*, București: Editura Univers.

IORGA, Nicolae, 1983, *Istoria literaturii române în veacul al XIX-lea. De la 1821 înainte...* Ediție și note de Rodica Rotaru. Prefață de Ion Rotaru, București: Editura Minerva.

JAUSS, Hans Robert, 1978, *Pour une esthétique de la réception*, Paris: Gallimard.

LASCU, Nicolae, 1974, *Clasicii anticii în România*, Cluj-Napoca: Editura Dacia.

KIRK, Geoffrey, 1962, *The Song of Homer*, Cambridge: University Press.

LOVINESCU, E., 2012, *O privire asupra clasicismului*. Ediție îngrijită, studiu introductiv, notă asupra ediției, note și comentarii de P. Gh. Bârlea, București: Editura Muzeul Literaturii Române, București.

LUNGU BADEA, Giorgia, 2005, *Tendențe în cercetarea traductologică*, Timișoara: Editura Universității de Vest.

LUNGU BADEA, Giorgia, 2012, *Mic dicționar de termeni utilizați în teoria și practica traducerii*, Timișoara: Editura Universității de Vest.

MANSEL, A.M, 1971, *Ege ve Yunan Tarihi*, Ankara: TTK.

MARINESCU-HIMU, M. & PIATKOWSKI, A., 1972, *Istoria literaturii elene*, București: Editura Științifică.

MEMIS, Ekrem, 1995, *Aka Medeniyetinin Dogusu, Gelismesi ve Cokusu*, Izmir: E.U.E.F. Tarih Incelemeleri Dergisi, X.

MEMIS, Ekrem, 1996, *Filistinlerin Kokeni ve Tarihi*, Konya: S.U.E.F. Yayini.

MEMIS, Ekrem, 1996, *Genel Tarih*, Tablet yayinevi, 3. Konya: Baski.

MEMIS, Ekrem, 2003, *Eskicag Tarihinde Dogu Bati Mucadelesi*, Konya: Cizgi Kitabevi, 3. Baski.

MEMIS, Ekrem, 2003, *Eskicag Turkiye Tarihi*, Konya: Cizgi Kitabevi, 5.Baski.

MOESCHLER, Jacques, 1996, *Théorie pragmatique et pragmatique conversationnelle*, Paris: Armand Colin.

MONTANELLI, Indro, 1996, *Istoria grecilor*. Traducere în limba română de George Miciacio, București: Editura Artemis. Consultabilă și în versiune electronică PDF, <https://ro.scribd.com/doc/275918690/Indro-Montanelli-Istoria-grecilor-pdf>

MOUNIN, Georges, 1963, *Problèmes théoriques de la traduction*, Paris: Gallimard.

NIDA, Eugene A., 2004, *Traducerea sensurilor*. Traducere din limba engleză de Rodica Dimitriu, Iași: Institutul European.

NEWMARK, Peter, 1981, *Approaches to Translation*, New York: Pergamon Press.

OSBORN, Kevin; Burgess, Dana L., 2005, *Ghid esențial de mitologie clasică*, Pitești: Editura Paralela 45.

RUSU, Valeriu, 1965, „C. Aristia și problemele cultivării limbii române la mijlocul secolului al XIX-lea”, în: *Omagiu lui Alexandru Rosetti*, București: Editura Academiei, 1965, pp. 797-800.

PEKCOLAK, Birsen și Zeki Büyüktanır, 2002, „Homeros'tan Günümüze Anadolu Destanları”, în: *Halikarnas Balıkcısı, Düşün Yazıları*.

SCRIDON, Gavril, 2003, *Viața lui George Coșbuc*, Cluj: Centrul de Studii Transilvane.

SEYFETTİN, Omer, 2001, *Bütün Eserleri Makaleler 2, Tercümeler* („Opera completă, Partea a 2-a. Traducerile”), Hülya Argunşah (red.), İstanbul: Dergah Yayınları.

STEINER, George, 1983, *Dupa Babel. Aspecte ale limbii și traducerii*. Traducere de Valentin Negoită și Ștefan Avădanei, București: Editura Univers.

TEKİN, Oguz, 1998, *Eski Yunan Tarihi*, 2. Baski, Cep Universitesi, İstanbul : İletişim Yayınları.

TOPUZOĞLU, Saadettin, 1974, „Ilias ve Odysseia Dstanindaki Turk Adetleri” (Obiceiuri turcești în legendele Iliada și Odisea), în : *Türk Dnyasi* („Lumea turcă”), nr. 32, vol. 8, ianuarie-martie 1974, pp. 39-54.

VERNANT, Jean-Pierre, 1982, *Mythe et societe en Grèce ancienne*, Paris: François Maspero, p. 219.

VINAY, Jean-Paul, DARBELNET, Jean, 1995, *Comparative Stylistics of French and English. A methodology for translation*. Tradusă și editată din limba franceză în limba engleză de Juan C. Sager și M. J. Hamel, Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. (Descărcată de pe <https://books.google.ro> (18.01.2018, ora: 19:00).

YAŞAR, Nabi, 1962, *Homeros – Hayati, Sanati, Eserleri* („Homer – Viața, Arta, Operele”), İstanbul: Varlik.

YÜCEL, Hasan Âli, 1989, *Edebiyat Tarihimizden*, İstanbul: Varlik.

WALD, Lucia, 2016, *Progresul în limbă. Scurtă istorie a limbajului*. Ediția a doua, revăzută. Text îngrijit, notă asupra ediției și prefață de Petre Gheorghe Bârlea, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.

WALD, Lucia; Elena Slave, 1968, *Ce limbi se vorbesc pe glob?*, București: Editura Științifică

WALD, Lucia, 1987, *Introducere în studiul limbii și culturii indo-europene*, București: Editura Universității din București.

WHITMAN, Cedric H., 1958, *Homer and Homeric Tradition*, Cambridge, Massachussets: Harvard University Press.

WOLF, Friederich-August, 2014, *Prolegomena ad Homerum*. Ed. Peter Harrington, Cambridge: University Press.

3. Dictionaries

BAUBEC, Agiemin; BAUBEC, G. Deniz-Kamer, 2011, *Dicționar turc-român, român-turc*, Constanța: Editura Ex-Ponto.

BIDU-VRĂNCEANU, Angela *et alii*, 2005, *Dicționar de științe ale limbii* (DȘL), București: Editura Nemira.

ÇAĞBAYIR, Yaşar, 2016, *Büyük Türkçe Sözlük, Orhun Yazıtlarından Günümüze Türkiye Türkçenin Söz Varlığı* (*Marele Dicționar al Limbii Turce, Vocabularul Activ al Limbii Turce de la Inscriptiile Orhon până în zilele noastre*) (Çağbayır), Istanbul: TİKA.

ERNOUT, Alfred; Meillet, Antoine, 2001¹¹, *Dictionnaire étymologique de la langue latine. Histoire des mots* (DELL), Paris: Klincksiek.

NIŞANYAN, Sevan, 2008⁵, *Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü* (*Dicționar etimologic al turcei contemporane*) (Nişanyan), cf. versiune electronică nisanyansozluk.com.

NIŞANYAN, Sevan, 2011², *Index Anatolicus. Türkiye yereleşim birimlerine* (Nişanyan), cf. <http://nisanyanmap.com/>

SUCIU, Emil, 2010, *Dicționarul cuvintelor românești de origine turcă*, București: Editura Academiei Române.